

Protokół
z kontroli problemowej przeprowadzonej
w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Słupi (Jędrzejowskiej)
w dniu 26 listopada 2010 r.

1. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Siedziba Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Słupi (Jędrzejowskiej) mieści się w budynku Urzędu Gminy pod adresem: Słupia 257, 28-350 Słupia (Jędrzejowska). Kierownikiem Ośrodka od 1 lipca 2001 r. jest Pani Teresa Wajdzik powołana Uchwałą Zarządu Gminy w Słupi Jędrzejowskiej z dnia 25 czerwca 2001 r., a obowiązki głównej księgowej Ośrodka od 15 marca 2010 r. pełni Pani Sylwia Konieczna (wcześniej obsługę księgową Ośrodka prowadził Urząd Gminy).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką budżetową powołaną Uchwałą Nr X/44/90 z dnia 7 marca 1990 r., prowadzi działalność w oparciu o nadany przez Radę Gminy Słupia Statut zatwierdzony Uchwałą Nr XX/98/2008 z dnia 29 września 2008 r.

Kierownik Ośrodka, w zakresie objętym kontrolą, działa na podstawie:

- 1) Upoważnienia Wójta Gminy znak S.A.II/5012/16/2004 z dnia 25 maja 2004 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej (Zał. 1)
- 2) Uchwały Nr XXI/100/2008 Rady Gminy Słupia z dnia 6 listopada 2008 r. w sprawie udzielenia upoważnienia Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Słupi do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie przyznawania i udzielania pomocy osobom uprawnionym do alimentów i podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych (Zał. 2).

2. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Planowania i Realizacji Budżetu Polityki Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Justyna Pastuszko – kierownik Oddziału, upoważnienie do kontroli wydane przez dyrektora Wydziału Polityki Społecznej z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego nr 1084/2010 z dnia 25 listopada 2010 r., Przewodnicząca Zespołu Kontrolnego
2. Magdalena Dzieciaszek – starszy inspektor, upoważnienie do kontroli wydane przez dyrektora Wydziału Polityki Społecznej z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego nr 1083/2010 z dnia 25 listopada 2010 r.
3. Agnieszka Krzysiek – starszy inspektor, upoważnienie do kontroli wydane przez dyrektora Wydziału Polityki Społecznej z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego nr 1082/2010 z dnia 25 listopada 2010 r.

3. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniu 26 listopada 2010 roku.

4. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Przedmiotem kontroli była:

1. Terminowość przekazywania dotacji z budżetu państwa z urzędu gminy do ośrodka pomocy społecznej.

Kontrolą został objęty okres od 1 stycznia do 30 września 2010 r.

2. Ocena sposobu realizacji zadań własnych gminy dofinansowanych z budżetu państwa za okres od 1 stycznia 2009 r. do 30 września 2010 r., w tym:
 - wieloletni rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – kontrolą został objęty okres realizacji programu 2006 - 2010.
3. Ocena sposobu wykonywania przez samorząd gminy zadań nałożonych ustawami:
 - o świadczeniach rodzinnych
 - o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Kontrolą został objęty okres od 1 stycznia 2009 r. do 30 września 2010 r.

Kontrola została wpisana do Książki kontroli Urzędu Gminy w Słupi (Jędrzejowskiej) pod pozycją nr 4/2010.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2009, Nr 175, poz. 1362 z póź. zm.)
- 2) rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, przekazywania dotacji celowych i przekazywania pobranych dochodów związanych z realizacją tych zadań (Dz. U. Nr 135, poz. 955)
- 3) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z póź. zm.)
- 4) ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259)
- 5) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. 2006, Nr 139, poz. 992)
- 6) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. 2009, Nr 1, poz. 7)
- 7) ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206).

5. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Ad 1. Terminowość przekazywania z urzędu gminy do ośrodka pomocy społecznej dotacji budżetu państwa.

Gmina otrzymuje środki na zadania zlecone, zadania z zakresu administracji rządowej i dofinansowanie zadań własnych transzami z budżetu państwa i jest zobowiązana po ich otrzymaniu niezwłocznie przekazać je do realizacji. W 2010 roku Gmina przekazywała dotacje do Ośrodka Pomocy Społecznej po 20-tym każdego miesiąca łącząc kilka transz na świadczenia rodzinne (tabela poniżej pokazuje, jak w styczniu i maju były przekazywane środki). Jednocześnie stwierdzono, iż ten fakt nie wpłynął na prawidłową realizację zadań.

Rozdział 85212 § 2010 (przykład styczeń i maj 2010 r.)

Przekazane środki z ŚUW		Przekazane środki z UG do OPS		
Data	Kwota	Data	Kwota	Uwagi
4.01	20 987			
		12.01	20 987	
6.01	20 760			
8.01	18 098			
12.01	8 253			
15.01	12 676			
18.01	9 496			
		25.01	69 283	przekazano 5 transz
21.01	9 952			
		26.01	9 952	
28.01	3 408			zaliczkowo na luty
		4.02	3 408	
Ogółem	103 630		103 630	
4.05	30 114			
7.05	23 290			
11.05	6 301			
14.05	10 127			
17.05	10 771			
		20.05	80 603	przekazano 5 transz
20.05	9 943			
		24.05	9 943	
28.05	4 684			
		31.05	4 684	
Ogółem	95 230		95 230	

Z powyższego wynika, iż świadczenia rodzinne i świadczenia z pomocy społecznej wypłacane są dla klientów po 20-tym każdego miesiąca, dlatego w celu wyeliminowania przetrzymywania środków przez Urząd Gminy dotacja na ww. świadczenia przekazywana będzie z ŚUW do Gminy od 18-tego każdego miesiąca.

Ad 2. Ocena sposobu realizacji zadań własnych gminy dofinansowanych z budżetu państwa, w tym:

- zasiłki okresowe

Ośrodek Pomocy Społecznej wydaje decyzje zgodnie z obowiązującymi przepisami. W 2009 roku wydał 23 decyzje przyznające zasiłek okresowy, natomiast do września 2010 r. 14 decyzji. Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca zasiłki okresowe w wysokości gwarantowanej z budżetu państwa 50%, zgodnie z art. 147 ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362) oraz dofinansowuje wypłatę tych zasiłków:

Rok 2010 (do września)

Kwota ogółem: 10 961 zł
 Dotacja 9 678 zł
 Środki własne 1 283 zł.

- wieloletni rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Podczas kontroli dokonano analizy finansowej programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za 2008 i 2009 rok.

Analiza finansowania programu wieloletniego
„Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

1. Udział dotacji

Porozumienie					Rzeczywisty koszt programu			
Rok	Koszt programu	Środki własne	Dotacja	% udział	Koszt ogółem	Środki własne	Dotacja	% udział
2008	48 600	9 720	38 880	80	54 301	15 421	38 880	71,60
2009	47 080	16 478	30 602	65	48 624	18 022	30 602	62,94

2. Koszty programu

Rok	Pomoc w formie zasiłku	Pomoc w formie świadczeń rzeczowych	Pomoc w formie posiłku	Koszty dożywiania	Pozostałe koszty	Ogółem
2008	6 180 (11,38%)	0	46 404 (85,46%)	52 584 (96,84%)	1 717 (3,16%)	54 301
2009	4 280 (8,80%)	0	44 344 (91,98%)	48 624 (100%)	0	48 624

3. Liczb osób objętych pomocą

Rok	Liczba osób ogółem	Dzieci
2008	350	326
2009	244	244

Z przeprowadzonej analizy wynika, że w Gminie zmniejsza się liczba osób objętych programem, tj. 2008 rok - 350 osób (w tym dzieci 326), 2009 r. – 244 osób (w tym dzieci 244), a w 2010 r. – 192 osoby. Według wyjaśnień kierownika OPS zmniejsza się liczba dzieci korzystających z posiłku z powodu przekroczenia w rodzinie kryterium dochodowego. W porównaniu z 2008 r. w 2009 i 2010 r. zmniejsza się również liczba punktów żywieniowych z 6 do 4.

Kryterium dochodowe do przyznania pomocy w formie dożywiania wynosi 150% kryterium dochodowego z pomocy społecznej. Rada Gminy nie podjęła uchwały o zwiększeniu kryterium.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2009 r. realizował program:

- z rozdziału 85295 kwota 46 097,35 zł,
- z rozdziału 85214 kwota 1 527,00 zł (zasiłki celowe),
- z rozdziału 85154 kwota 1 000,00 zł.

– utrzymanie ośrodków pomocy społecznej

W 2009 r. wykonanie w rozdziale 85219 ogółem wynosiło 129 096,61 zł, z tego dotacja wynosiła 61 503 zł, co stanowi 47,64% dofinansowania. Natomiast w 2010 roku na plan 137 978 zł dotacja wynosi 53 490 zł, co stanowi 38,77% dofinansowania.

W Ośrodku Pomocy Społecznej na dzień kontroli zatrudnienie wynosiło 5,5 etatu, z tego:

- kierownik – 1 etat,
- księgowa – 0,5 etatu,
- pracownik do spraw świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego – 1 etat,
- pracownik socjalny – 2 etaty (w tym jeden pracownik na urlopie wychowawczym),
- pracownik socjalny finansowany z PO KL – 1 etat.

Według art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej powinien zatrudniać trzech pracowników socjalnych. Zgodnie z art. 121 ust. 3a ww. ustawy Gmina w 2010 r. otrzymuje z budżetu państwa dotację tylko dla jednego pracownika socjalnego z przeznaczeniem na wypłatę dodatku dla pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną w środowisku. Jeden pracownik socjalny przebywa na urlopie wychowawczym - Kierownik Ośrodka wyjaśniła, iż zamierza zatrudnić pracownika na zastępstwo za tę osobę. Ponadto Gmina zatrudnia jednego pracownika socjalnego w ramach Projektu PO KL.

Struktura wydatków w rozdziale 85219 w 2009 r.:

Wynagrodzenia	85 762,94 zł,
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 051,84 zł,
Pochodne od wynagrodzeń	15 283,46 zł,

Wynagrodzenia + pochodne	104 098,24 zł (co stanowi 80,64% ogółu wydatków)
Pozostałe wydatki	24 998,37 zł.

Ponadto Zespół kontrolny zwrócił uwagę na bardzo trudne warunki lokalowe w Ośrodku Pomocy Społecznej, którego celem jest przede wszystkim służyć wielu mieszkańcom Gminy. Pracownicy pracują po kilka osób w małych pokojach. Brak pomieszczenia, które zapewniłoby zachowanie prywatności w czasie rozmów z klientami.

Ad. 3 Ocena sposobu wykonywania zadań przez samorząd Gminy nałożonych ustawami:

- o świadczeniach rodzinnych

W trakcie kontroli stwierdzono, iż w 2009 r. GOPS w Słupi wypłacił 11 675 świadczeń, przewidzianych w art. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992), w łącznej kwocie 1 004 032 zł, w tym 6 633 zasiłki rodzinne na kwotę 428 781 zł. Do końca III kwartału 2010 r. GOPS w Słupi wypłacił 8 428 świadczeń w łącznej kwocie 884 409 zł, w tym 4 695 zasiłków rodzinnych na kwotę 406 109 zł. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych wyniosła: ogółem w 2009 r. – 346 rodzin, a do końca września 2010 r. – 331 rodzin.

Skontrolowane akta spraw zawierały wymagane w ustawie dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym (między innymi: zaświadczenie US o wysokości dochodów uzyskanych przez członków rodziny, akty zgonu współmałżonka, zaświadczenie o kontynuacji nauki, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności). Ponadto w dokumentacji dotyczącej przyznania świadczenia pielęgnacyjnego znajdowały się oświadczenia woli osoby wymagającej opieki i osoby sprawującej opiekę. Wysokość kwot wypłaconych świadczeń była zgodna z ustawą.

Dokonano kontroli losowo wybranej dokumentacji o następujących numerach decyzji (przykładowe decyzje w załączeniu: Zał.3-5):

Decyzja 000364/ZP/09/2009 z dnia 14.09.2009 r.,
Decyzja 000667/ZP/11/2009 z dnia 16.11.2009 r.,
Decyzja 000004/ZP/01/2010 z dnia 05.01.2009 r.,
Decyzja 000637/ZP/12/2006 z dnia 28.12.2006 r.,
Decyzja 000231/ZP/09/2006 z dnia 01.09.2006 r.,
Decyzja 000455/ZR/10/2009 z dnia 08.10.2009 r.,
Decyzja 000675/ZR/11/2009 z dnia 16.11.2009 r.,
Decyzja 000700/ZR/11/2009 z dnia 20.11.2009 r.,
Decyzja 000553/ZR/10/2009 z dnia 29.10.2009 r.,
Decyzja 000579/ZR/10/2009 z dnia 30.10.2009 r.,

Decyzja 000664/ZR/11/2009 z dnia 16.11.2009 r.,
Decyzja 000087/SP/03/2010 z dnia 29.03.2010 r.,
Decyzja 000094/SP/07/2009 z dnia 20.07.2009 r.,
Decyzja 000534/SP/10/2009 z dnia 29.10.2009 r.,
Decyzja 000005/SP/01/2010 z dnia 05.01.2010 r.,
Decyzja 000130/SP/09/2010 z dnia 08.09.2010 r.,
Decyzja 000449/SP/10/2009 z dnia 07.10.2009 r.

- o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

W toku kontroli stwierdzono, iż w 2009 r. Ośrodek wypłacił 160 świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przewidzianych w art. 9 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 1, poz. 7 z póź. zm.), w łącznej kwocie 63 680 zł, a do III kwartału 2010 r. odpowiednio – 126 świadczeń w kwocie 48 110 zł. Kwota wyegzekwowanych należności od dłużników alimentacyjnych w 2009 r. wyniosła 14 264 zł, do końca września 2010 r. - 7 861 zł. Liczba osób uprawnionych otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosła średniomiesięcznie w 2009 r. – 13 osób, a do końca września 2010 r. – 14 osób.

Sprawdzono losowo wybrane akta spraw osób pobierających fundusz alimentacyjny o następujących numerach decyzji:

Decyzja 000009/FA/10/2009 z dnia 30.10.2009 r.
Decyzja 000019/FA/10/2010 z dnia 22.10.2010 r.
Decyzja 000010/FA/10/2009 z dnia 30.10.2009 r.
Decyzja 000015/FA/10/2010 z dnia 22.10.2010 r.
Decyzja 000008/FA/10/2009 z dnia 22.10.2009 r.
Decyzja 000003/FA/10/2009 z dnia 14.10.2009 r.

Skontrolowane akta zawierały niezbędne dokumenty potwierdzające sytuację rodzinną i materialną klienta (m.in. zaświadczenie o bezskuteczności egzekucji, zaświadczenie o dochodzie, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka). Wysokość kwot wypłaconych świadczeń była zgodna z art. 10 ustawy.

Ustalono, że w Ośrodku prowadzone są indywidualne teczki dłużników alimentacyjnych, w których znajdują się między innymi:

- wezwania do dłużników o stawienie się w siedzibie GOPS
- informacje do dłużników o przyznaniu wierzycielce funduszu alimentacyjnego
- informacje do gminy wierzycielki o podjętych działaniach
- wnioski innych gmin o podjęcie działań wobec dłużników
- wnioski do prokuratury o ściganie za przestępstwo
- wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy
- informacje do komornika.

W toku kontroli sprawdzono 6 losowo wybranych teczek dłużników.

Liczba dłużników w gminie w 2009 r. i 2010 r. wynosiła średniomiesięcznie 13 osób. W ramach prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych w zakresie egzekucji należności w 2009 r. Ośrodek w Słupi przeprowadził 10 wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami i do III kwartału 2010 r. 6 wywiadów. W badanym okresie było 3 dłużników, którzy stale uchylali się od stawienia w Ośrodku. Natomiast w sytuacji, gdy dłużnik alimentacyjny nie mógł wywiązać się ze swych zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, Ośrodek postępując zgodnie z art. 5 ustawy, wykonał czynności mające na celu zwiększenie efektywności egzekucji należności od dłużników alimentacyjnych (zestawienie działań poniżej).

Zestawienie działań wobec dłużników alimentacyjnych w 2009 r. i do końca września 2010 r.:

Działania wobec dłużnika alimentacyjnego	2009 r.	Do końca września 2010 r.
Ilość dłużników zobowiązanych do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy	5	2
Ilość informacji przekazanych komornikowi sądowemu mających wpływ na skuteczność egzekucji	3	2
Ilość pism do starosty/powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników	2	1
Ilość informacji od starosty o braku możliwości realizacji powyższego zadania	0	1
Ilość wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy	3	4
Ilość spraw przekazanych do prokuratury o ściganie dłużnika za przestępstwo z art. 209 kk (art. 5 ust. 3 pkt 1)	3	6

Według wyjaśnień pracownika Ośrodka dłużnicy są również angażowani do robót publicznych organizowanych przez gminę, ale częstotliwość tej formy aktywizacji uzależniona jest od tego czy dłużnik rejestruje się w urzędzie pracy. W 2009 r. w robotach publicznych brało udział 2 dłużników, a w 2010 r. 1 dłużnik, który po otrzymaniu pierwszej wypłaty nie przyszedł do pracy. Pomimo więc wszelkich działań Ośrodka w celu wzrostu egzekucji należności od dłużników alimentacyjnych ściągalność należności pozostaje na niskim poziomie. Taki stan spowodowany jest przede wszystkim utratą pracy przez dłużnika oraz niskimi zarobkami (które wynikają z małego wymiaru czasu pracy).

6. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację,
- wyjaśnienia udzielone przez pracowników Ośrodka.

Wyjaśnień udzielały:

- Teresa Wajdzik – kierownik Ośrodka
- Sylwia Konieczna – księgowa
- Justyna Ostrowska – pracownik socjalny

7. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia

zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół sporządzono 27 grudnia 2010 r., wysłano 30 grudnia 2010 r.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Justyna Pastuszko
2. Magdalena Dzieciaszek
3. Agnieszka Krzysiek

Ze strony kontrolowanej:

Teresa Wajdzik – Kierownik Ośrodka